

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อเทียบกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทอื่นแล้ว ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญอันหนึ่งว่าในช่วงเวลาหนึ่ง ว่าคณะบุคคลใด ได้ทำหน้าที่บริหารประเทศไปในทิศทางใด โดยคณะบุคคลนั้นได้รับความเห็นชอบจากประชาชน ผู้ไปเลือกตั้งในจำนวนที่มากน้อยเพียงใด การเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่มีการปฏิบัติในระบบการเมือง ระบบการเลือกตั้งภายใต้ระบบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงเน้นในเรื่องการปฏิรูปการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อการแก้ไขปัญหาการเมืองทั้งระบบ ขจัดกาทุจริต สร้างเสถียรภาพทางการเมือง สร้างและส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กรทางการเมือง และสร้างองค์กรตรวจสอบและด้านตุลาการใช้อำนาจของรัฐบาล การเลือกตั้งระบบใหม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจของประชาชนต่อระบบการเลือกตั้ง รัฐบาล (บรรยงค์ ภาโส, 2544)

เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรหนึ่งที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ ในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม องค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาชุมชน โดยได้มีการจัดตั้ง และดำเนินการเลือกตั้ง คณะกรรมการชุมชน ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534 เพื่อเป็นผู้นำของชุมชนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน โดยเป็นผู้นำชุมชนเพื่อทำหน้าที่ประสานนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนได้มีกิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการให้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุมชนในฐานะผู้นำชุมชน ในการดำเนินงานพัฒนาและประสานกับหน่วยงาน บุคคล ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบทบาทตามหน้าที่ของกรรมการชุมชนตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534 กรรมการชุมชนมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้น ในการเลือกตั้ง ในทุก ๆ ครั้ง ผู้นำชุมชนจึงมีความสำคัญที่จะให้ความรู้แก่คนในชุมชนและการประชาสัมพันธ์ให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง จากผลการวิจัย ของนภาพร ไกรกัณวาร, 2546 : 60-61 จากการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนโดยทั่วไปจะมีพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายการเลือกตั้งน้อย มีการศึกษาน้อย ไม่ค่อยได้รับรู้ติดตามข้อมูลข่าวสารมากเท่าที่ควร จึงเป็นผลให้การเลือกตั้งในแต่ละครั้ง มีผู้ออกมาใช้สิทธิน้อยและมีปัญหาการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งจำนวนมากหากผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการคิดและตัดสินใจการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรของสมาชิกในชุมชนอย่างมาก ไม่มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยที่ดีแล้ว อาจตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มนักการเมืองที่พยายามกระทำการกบฏหมายเลือกตั้งโดยวิธีการซื้อสิทธิ ขายเสียงในชุมชน ดังนั้น ในการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงเป็นการพิสูจน์ว่า “คุณภาพการเมืองของไทยดีแค่ไหน” รวมถึงชีวิต “คุณภาพของประชาชนคนไทย” ไปในตัวด้วยเพราะหากประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ศึกษา ประวัติ ภูมิหลัง หรือหลงเชื่อ เพราะเห็นแก่อามิสสินจ้างผลร้ายก็จะตกอยู่กับประชาชน นั่นเอง และหากผู้นำชุมชนและประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศบรรลุเป้าหมายด้วยเหตุผล และความสำคัญดังกล่าว

คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนมีสภาพชุมชน ทั้งหมด 2 ตำบล 35 ชุมชน เพื่อดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยรวมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์มุ่งที่จะศึกษาประเด็นต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 เพื่อทราบแนวทางและวิธีการคิดในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีผลให้ผู้นำชุมชนมีทางเลือกในการให้ความรู้กับชุมชนในการเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง

3. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการกำหนดขอบเขตของการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัย ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาจะมุ่งเน้นในด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้งของ ชุมชนในเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และประเมินความเป็นไปได้ในการให้มีทิศทาง หลากหลายในการให้ความรู้ ทักษะคติ ของผู้นำชุมชน เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้ง ทักษะคติ และ พฤติกรรมในการเลือกตั้งของชุมชน ให้ชุมชนสามารถบูรณาการในท้องถิ่นได้

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการกำหนดขอบเขตของพื้นที่จะมุ่งเน้นพื้นที่ที่ได้ทำการสำรวจข้อมูลเพื่อค้นหาหลักฐาน และปรากฏการณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่สำรวจข้อมูลจากเทศบาล อำเภอหัวหิน ที่พอเพียงต่อจำนวนที่นำไปวิเคราะห์ทางสถิติได้ คือ 2 ตำบลได้แก่ ตำบลหัวหิน 28 ชุมชน และตำบลหนองแก 7 ชุมชน (ยกเว้นชุมชนสุริโย) รวมชุมชนในเขตเทศบาลอำเภอหัวหินมีทั้งหมด จำนวน 34 ชุมชน

3.3 ขอบเขตด้านประชากร

ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะคติ และพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้นำชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 34 ชุมชน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534 รวมทั้งสิ้น 442 คน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

4.1 วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินวิจัยเรื่องนี้จะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ กลุ่มประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนเขตเทศบาลอำเภอหัวหิน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนในตำบลหัวหิน และผู้นำชุมชนในตำบลหนองแก ซึ่งเป็นผู้บริหารในชุมชน เทศบาลอำเภอหัวหิน ปรากฏรายละเอียดพื้นที่ ดังนี้

ตำบลหัวหิน 28 ชุมชน ได้แก่

1) ชุมชนบ่อฝ้าย	2) ชุมชนตะวันตก
3) ชุมชนวัดไถ่	4) ชุมชนสมอโพรง
5) ชุมชนประจักษ์	6) ชุมชนเขาน้อย
7) ชุมชนฟ้าสีคราม	8) ชุมชนนาปู่กล่ำ
9) ชุมชนรวมสุข	10) ชุมชนประชาสามัคคี
11) ชุมชนพร้อมมิตรพัฒนา	12) ชุมชนทางรถไฟ

- 13) ชุมชนทุ่งยายอี้ง

14) ชุมชนศาลาร่วมใจ

15) ชุมชนตาลเดี่ยว

16) ชุมชนสวนลิง

17) ชุมชนเทพนิมิตร

18) ชุมชนบ้านอ่างน้ำ

19) ชุมชนแนบเคหาสน์

20) ชุมชนศาลเจ้าพ่อเสือ

21) ชุมชนสมอเรียง

22) ชุมชนชายทะเล

23) ชุมชนพลสุข

24) ชุมชนเพชรสระสง

25) ชุมชนไรุ่่น

26) ชุมชนเขาพิทักษ์

27) ชุมชนกอล์ฟวิว

28) ชุมชนสนามกอล์ฟ

ตำบลหนองแก 7 ชุมชน ได้แก่

- 1) ชุมชนหนองแก

2) ชุมชนเขาตะเกียบ

3) ชุมชนหัวดอน

4) ชุมชนบ้านใหม่ – หัวนา

5) ชุมชนเขาเต่า

6) ชุมชนหัวถนน

หมายเหตุ ชุมชนสุริโย ไม่สามารถนำมาใช้เป็นกลุ่มประชากรได้ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการทหารซึ่งต้องลงพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยมีตำแหน่งในการบริหารงานชุมชน จำนวน 13 คน ดังนี้

1. ประธานชุมชน 1 คน

2. ที่ปรึกษา กลุ่มบริหารงานชุมชน 1 คน

3. รองประธานชุมชน 2 คน

4. เลขานุการชุมชน 1 คน

5. หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ 8 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลของผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองอำเภอหัวหิน

ลำดับ	พื้นที่ เทศบาลอำเภอ หัวหิน	จำนวนชุมชน	ผู้นำชุมชน
1	ตำบลหัวหิน	28	$13 \times 28 = 364$
2	ตำบลหนองแก	6	$13 \times 6 = 78$
รวม 2 พื้นที่		34	442

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่ามีผู้นำชุมชน ในเทศบาลอำเภอ หัวหิน รวมทั้งสิ้น 442 คน ใน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดประชากร(Population) ที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้นำชุมชนในพื้นที่เทศบาล อำเภอหัวหิน ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนในตำบลหัวหิน และ ผู้นำชุมชนในตำบลหนองแก รวมทั้งสิ้น 442 คน ซึ่งเป็นไปตามตารางสำเร็จรูปสำหรับการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี แอนด์ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เป็นตารางแสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ที่มีระดับความเที่ยงตรงแม่นยำและความคลาดเคลื่อน $\pm 5 \%$

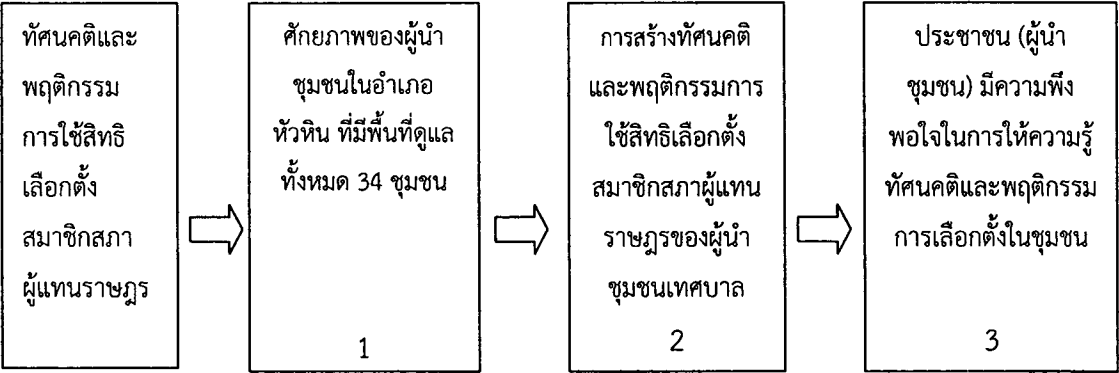
สำหรับวิธีการสุ่มตัวอย่างได้ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ซึ่งประชากรทุก หน่วยมีโอกาสถูกเลือกมาอย่างเท่าเทียมกัน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified Sampling) จำแนกประชากรออกเป็นกลุ่มดังตาราง

ตารางที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้น

รายการ	จำนวนประชากร (ผู้นำชุมชน) จำนวน 442 คน		
	หัวหิน	หนองแก	รวม
จำนวนประชากรแต่ละแห่ง	364 คน	78 คน	442 คน
จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	$\frac{205 \times 364}{442}$	$\frac{205 \times 78}{442}$	
ในแต่ละแห่ง	168	36	204
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	204		

จากตารางดังกล่าวจะสุ่มตัวอย่างจากผู้นำชุมชนในพื้นที่เทศบาลอำเภอหัวหิน 204 คน ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนในตำบลหัวหิน 168 คน และ ผู้นำชุมชนในตำบลหนองแก 36 คน หลังจากนั้น ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) จนได้จำนวน ครบตามที่ต้องการ

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องนี้มีการอธิบายถึงวิธีการดำเนินการวิจัยโดยเขียนเป็นรูปแบบแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบเป้าหมายในการดำเนินการวิจัย

4.2 สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลกำหนดให้มีแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ

4.2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกสารและรายงานต่าง ๆ จากรายงานประจำปีของเทศบาลเมืองหัวหิน

4.2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้ด้วยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ประชาชน (ผู้นำชุมชน) ในชุมชน จำนวน 34 ชุมชน โดยกำหนดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ตอน คือ

1. ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน ได้แก่ ประชาชน (ผู้นำชุมชน) ที่มีประสบการณ์จากอาชีพ และรายได้ต่อเดือน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการเป็นไปได้ที่ประชาชนพึงได้รับ
3. ข้อมูลอื่น ๆ ที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่ประชาชนพึงได้รับ ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม ถึงเดือนมิถุนายน 2556

5. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

5.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หมายถึง การรับรู้ว่าจะมีเหตุการณ์เลือกตั้งเกิดขึ้น การรับรู้ชื่อและเลขหมายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การรับรู้สถานการณ์การแข่งขันเพื่อเอาชนะการเลือกตั้งของผู้สมัคร โดยทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ และจากหน่วยงานของรัฐ

5.2 ทศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ของผู้นำชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5.3 ผู้นำชุมชน หมายถึง ตัวแทนประชาชนในชุมชนที่มาจากการจัดการเลือกตั้ง ตามระเบียบว่าด้วยกรรมการชุมชน 2534 จาก 34 ชุมชน จำนวน 442 คน

5.4 พื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเขตการปกครองของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีชุมชนที่ได้รับการจัดตั้ง รวมทั้งสิ้น 34 ชุมชน

5.5 การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่ผู้นำชุมชนแสดงถึงพฤติกรรมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยความสมัครใจ

5.6 พฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชนเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.2 เป็นแนวทางให้ผู้นำชุมชนปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ดีและถูกต้องของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.3 เป็นแนวทางในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และหาวิทยุวิธีในการใช้สื่อที่เกิดประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร